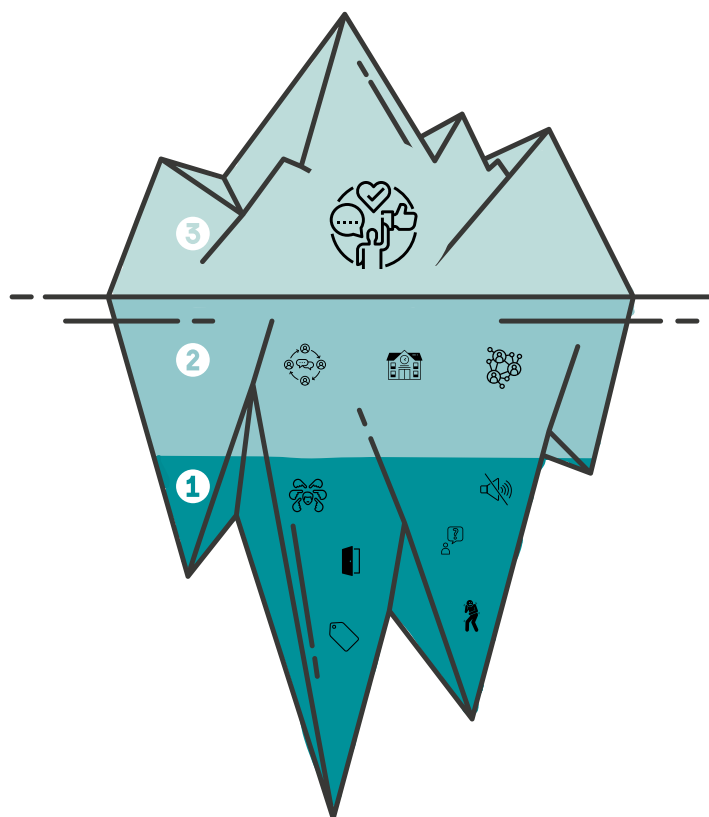

HANDLEIDING - REFLECTIETOOL 'VERBORGEN LAGEN'

KIJKEN VOORBIJ WAT GEZEGD WORDT:
NAAR WAT GEVOELD WORDT

**DRUK DEZE
HANDLEIDING
RECTO-VERSO AF**

DOEL VAN DE SESSIE

Deze handleiding ondersteunt **professionals om in team te reflecteren over micro-exclusie** vanuit het perspectief van ouders van kinderen met moeilijk hanteerbaar gedrag. De reflectietool bestaat uit fasen, waarbij **herkenning, verdieping en gezamenlijke actie centraal staan**. De handleiding is bedoeld voor begeleiders van teamvergaderingen, interviews of pedagogische studiedagen.

DUUR EN WERKVORM

Deze tool is bedoeld om fysiek te gebruiken en dient afgedrukt te worden. Om er volledig doorheen te gaan, is het aangeraden om hier voldoende tijd voor te voorzien, minstens 90 minuten om echt de diepgang te bereiken.

Wil je een kortere versie?

Raadpleeg dan de digitale tool via de QR-code of de link.

[Reflectietool
professionals digitaal](#)

WAT HEB JE NODIG?

TITEL	MATERIAAL
Introductie - wat je niet benoemt, blijft bestaan	/
Reflectie - kijken naar eigen handelen	Bijlage 1 - Microverhalen (recto-verso geprint)
Herkenning - micro-exclusie zichtbaar maken	Bijlage 2 - Herkenningskaarten (recto-verso geprint en uitgeknipt)
Actie - kleine stappen naar meer verbinding	Bijlage 3 - Actiekaarten (recto-verso geprint)
Afsluitend - teamafspraken en vervolg	Post-its of bord Notitieblad

INTRODUCTIE

WAT JE NIET BENOEMT, BLIJFT BESTAAN

DOEL

Het begrip micro-exclusie verhelderen en linken aan de ervaringen van ouders.

WERKWIJZE

- Lees samen **de inleiding van de tool** (of geef een korte toelichting).
- Gebruik 2 tot 3 quotes van ouders (voorzien in de tool) als ingang voor gesprek.
- Laat de groep in duo's bespreken:
 - Welke quote raakt je?
 - Welke spanning herken je uit je eigen praktijk?
- Bekijk de video 'Wat zijn 'excludes'?' via de QR code of link hieronder.

[Wat zijn 'excludes'?](#)

- Sluit af met de uitleg van de 'Verborgene lagen', dit is de basis voor de tool.

GROEPSPESPREK

Het groepsgesprek vormt een sleutelmoment waarin persoonlijke reflectie overgaat in **collectief leren**. Om dit te stimuleren, kunnen volgende vragen richtinggevend zijn:

- Wat valt op aan de manier waarop ouders situaties ervaren?
- Wat maakt het lastig om dit als team bespreekbaar te maken?

INLEIDING VAN DE TOOL

Wat is micro-exclusie?

Micro-exclusie verwijst naar e, vaak onbedoelde handelingen, woorden of keuzes die ouders het gevoel kunnen geven dat ze er niet helemaal bij horen – of dat hun stem, zorgen of perspectief minder meetellen. Deze vormen van uitsluiting zijn subtiel, maar ze hebben een diepgaand effect op de relatie tussen ouders en school.

Micro-exclusie gebeurt zelden met kwade bedoelingen. Ze ontstaat in de spanning van complexe situaties, tijdsdruk, herhaald moeilijk gedrag van een kind, of frustraties langs beide kanten. Juist daarom is het zo belangrijk dat we ze leren herkennen, want wat onuitgesproken blijft, kan zich vastzetten in wantrouwen.

Wat ouders ons vertellen

Uit gesprekken met ouders van kinderen met moeilijk hanteerbaar gedrag, horen we vaak deze signalen:

“Ze bellen me telkens pas als het misloopt. Ik ben geen partner, maar een laatste redmiddel.”

“Er wordt over mijn kind gepraat alsof hij een probleem is. Alsof ik ook een deel van dat probleem ben.”

“Ze zeggen dat ze alles geprobeerd hebben, maar ik werd nooit echt betrokken.”

“Er hangt altijd spanning als ik op school kom. Ik voel me bekeken, als de ouder van dat kind.”

Deze ervaringen zijn zelden onderwerp van gesprek in het team. Ze blijven vaak in de marge: tussen de lijnen van het verslag, onder de woorden van een moeilijk oudercontact, verscholen achter een goedbedoeld protocol.

Waarom deze tool?

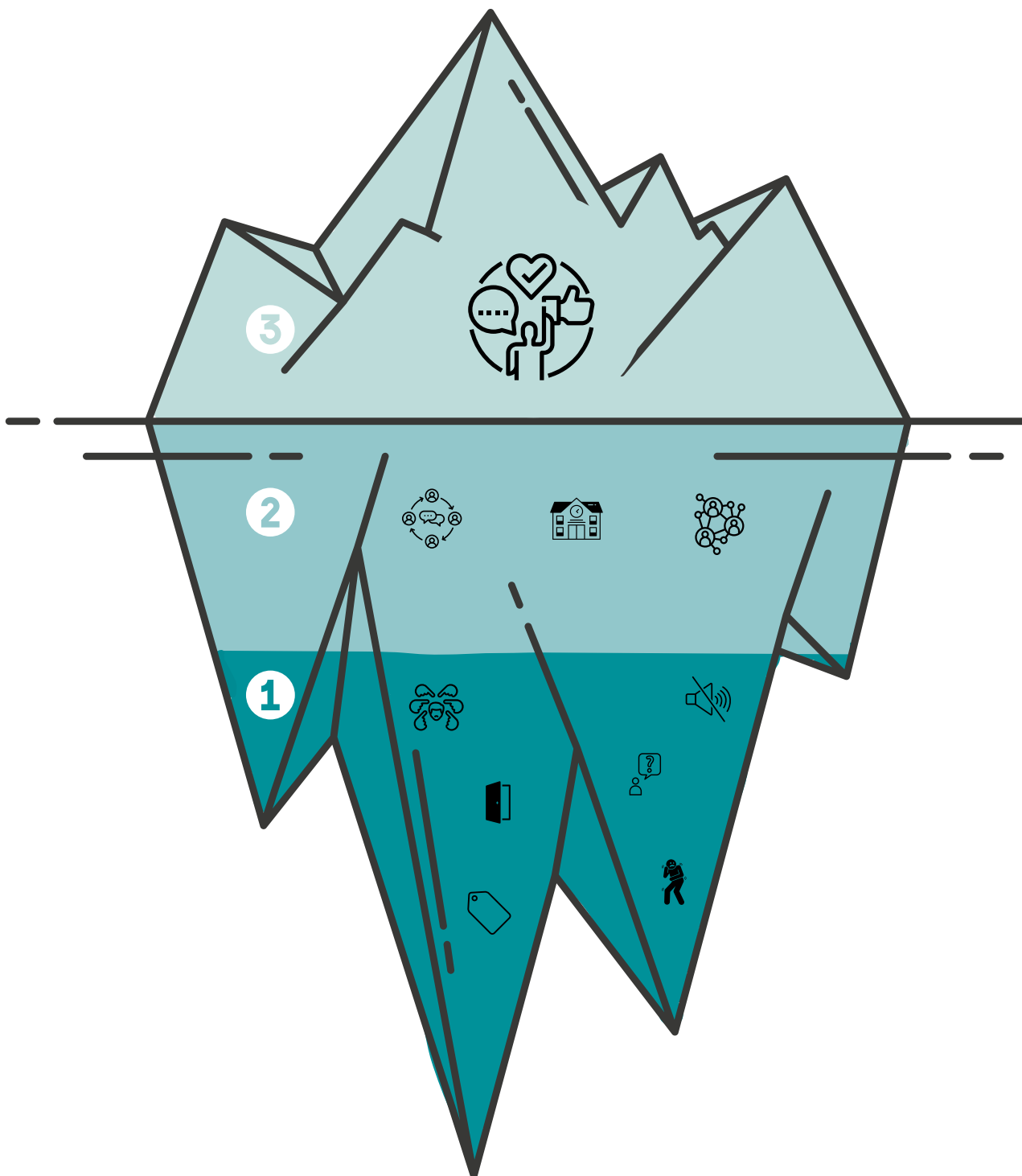
Deze tool wil helpen om als professional:

- stil te staan bij de kleine momenten die veel zeggen;
- te luisteren met de bril van de ouder op;
- je eigen handelen onder de loep te nemen – zonder schuld, maar met verantwoordelijkheid;
- concrete handvatten te vinden om micro-exclusie om te buigen naar verbinding.

De reflectietool bestaat uit herkenbare situaties, vragen die uitnodigen tot verdieping, en tips voor verbindende communicatie. Je hoeft het niet ‘juist’ te doen – je hoeft het vooral bewust te doen.

Welkom in deze oefening in zien, voelen, bevragen en verbinden.

0

1

De **eerste laag** is een onzichtbare laag. Hierin omschrijven we situaties waarin ouders micro-excludes hebben ervaren. Dit is een onzichtbare laag, hetgeen onder de waterlijn zit. Micro-excludes zijn zeer klein en gebeuren vaak onbewust door de ander, maar komen vaak hard binnen bij ouders, ook al is dit niet te merken van buitenaf.

2

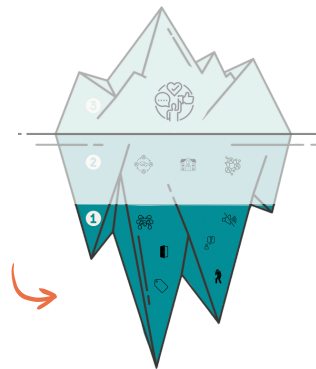
In de **tweede laag** staat het creëren van herkenning centraal. Wat deed deze uitspraak, of dit moment, met een ouder? Hoe kwam dit binnen? En wat maakt dat dit moment een micro-exclude is. Zo krijg je als professional de kans om stil te staan bij het ouderperspectief. Hoe zou een ouder zich voelen mocht die deze boodschap ontvangen?

3

In de **derde laag** wordt het onzichtbare zichtbaar gemaakt, door acties uit te voeren die micro-excludes bespreekbaar te maken. Je gaat na welke kleine stappen je kan zetten om tot meer verbinding te komen met ouders, en zo micro-excludes mee de wereld uit te helpen. De allerlaatste laag bestaat uit alle kennis verduurzamen, zodat dit niet blijft zweven, maar de kennis wordt gedeeld met jouw mede-professionals en je er blijvend aan de slag mee kan.

1 REFLECTIE

KIJKEN NAAR EIGEN HANDELEN

DOEL

Professionals begeleiden in het bevragen van hun eigen houding en communicatie.

WERKWIJZE

- Kies een of twee micro-verhalen.
- Lees ze voor of projecteer ze.
- Bespreek in kleine groepjes of duo's de reflectievragen die erbij horen.

Reflectievragen:

- Wat valt jou op in deze situatie?
- Wat denk je dat de ouder voelt in dit moment?
- Welke boodschap krijgt de ouder, al dan niet onbedoeld?
- Hoe zou jij deze situatie anders kunnen aanpakken?
- Hoe kunnen we als school anders communiceren over moeilijke momenten?
- Wat is de rol van de school in deze situatie?
- Hoe zou jij zelf reageren als ouder?

OVERZICHT MICROVERHALEN

Microverhaal 1 - "We werden monddood gemaakt"

Het verhaal van de ouder: "Ik had een powerpoint voorbereid over ADHD om mee te geven aan de school. Maar de directie zei: 'Mevrouw, u hoeft mij niks te vertellen, onze leerkrachten weten wat dat is.' Ik voelde me niet erkend in mijn expertise als ervaringsdeskundige. Alsof onze ervaring als ouders niet telt."

Micro-exclusie: De ouder wordt subtiel buitengesloten uit het partnerschap rond het kind doordat hun ervaringskennis wordt genegeerd en ontmoedigd. Hun rol wordt gereduceerd tot toeschouwer in plaats van volwaardige partner.

Microverhaal 2 - "Hij werd buitengezet nog vóór de les begon"

Het verhaal van de ouder: "Mijn zoon werd soms al voor de les startte uit de klas gezet, omdat hij zogezegd toch weer lastig zou worden. Alsof men al had beslist dat hij zou falen."

Micro-exclusie: Het kind wordt preventief uitgesloten op basis van een negatieve verwachting, zonder dat er op dat moment sprake is van storend gedrag. Hierdoor wordt hij kansen op deelname ontnomen en als 'probleem' behandeld nog voor hij iets gedaan heeft. De ouder voelt dat er geen vertrouwen is in het kind en dat het systeem al op voorhand uitsluit in plaats van ondersteunt.

Microverhaal 3 - "Ze hadden hun oordeel al klaar"

Het verhaal van de ouder: "De school belde me: 'Uw zoon heeft een leerkracht bedreigd.' Maar pas na veel aandringen bleek dat hij gewoon zat te spelen met zijn schaar in de klas. Hij kreeg toch strafstudie. De leerkracht gaf toe dat ze fout zat, maar de gevolgen bleven."

Micro-exclusie: De school handelt vanuit een vooringenomen oordeel zonder eerst de situatie grondig te onderzoeken. Hierdoor wordt het kind meteen als bedreigend bestempeld, wat leidt tot straf, zelfs nadat blijkt dat er geen sprake was van agressie. De stem van de ouder wordt pas na aandringen gehoord, en zelfs na erkenning van de fout blijven de negatieve gevolgen voor het kind bestaan. Dit ondermijnt het vertrouwen en bevestigt een eenzijdige machtspositie van de school.

Microverhaal 4 – "Zijn gedrag werd problematisch gemaakt, niet begrepen"

Het verhaal van de ouder: "Mijn zoon is impulsief, geen gedragsgestoord kind. Maar de school bleef op zijn vel zitten. Ik voelde: als ze zo doorgaan, wordt hij gedragsgestoord gemaakt."

Micro-exclusie: Het gedrag van het kind wordt voortdurend als problematisch bestempeld, zonder te proberen het te begrijpen in context of te kijken naar onderliggende noden. In plaats van ondersteuning te bieden, legt de school een stigmatiserend label op, waardoor het kind vervreemdt van de groep én van zichzelf. Dit draagt bij aan een zelfbeeld waarin het kind zich als 'probleem' gaat zien.

Microverhaal 5 – "De angst om elke dag wéér gebeld te worden"

Het verhaal van de ouder: "De angst bleef. Elke dag dacht ik: oei, zou het vandaag goed gegaan zijn? Want één moment van gedrag en het is weer prijs."

Micro-exclusie: De voortdurende dreiging van negatieve communicatie zorgt ervoor dat de ouder in een staat van angst leeft en zich niet als gelijkwaardige partner voelt, maar als een verdachte of waarschuwingpunt. De schoolbenadering focust op het signaleren van probleemgedrag in plaats van op samenwerking of vertrouwen, waardoor de ouder zich buitengesloten voelt uit het normale, positieve schoolcontact dat andere ouders wél ervaren.

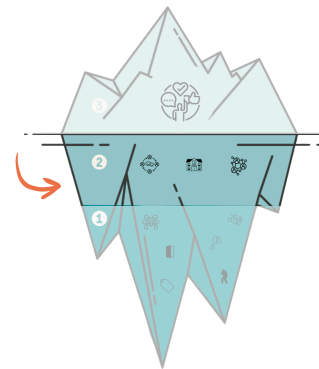
Microverhaal 6 – "Ik begon te twijfelen aan mezelf als moeder"

Het verhaal van de ouder: "Na dat oudergesprek dacht ik: zie ik mijn kind verkeerd? Ik vroeg het zelfs aan mijn beste vriendin: is er iets mis met het gedrag van mijn zoon? Ik begon alles in vraag te stellen. En ik dacht: ligt het aan mij? Heb ik iets gemist? Ben ik een naïeve moeder?"

Micro-exclusie: In het oudergesprek wordt het perspectief van de moeder zo sterk terzijde geschoven of ondermijnd dat ze gaat twijfelen aan haar eigen waarneming, oordeel en ouderschap. Er is geen erkenning van haar betrokkenheid of kennis van haar kind, waardoor ze zich emotioneel geïsoleerd voelt. De school heeft haar niet ondersteund, maar haar onzekerheid vergroot – een subtiele maar ingrijpende vorm van uitsluiting.

2 HERKENNING

MICRO-EXCLUSIE ZICHTBAAR MAKEN

DOEL

De herkenningskaartjes helpen je om niet alleen te kijken naar ‘de ander’ (de ouder of het kind), maar ook naar jezelf en je eigen aannames of gewoonten. Zo groeien we samen - niet vanuit schuld, maar vanuit het verlangen om beter te begrijpen en verbinden.

WERKWIJZE

- Leg de herkenningskaartjes op tafel (fysiek of digitaal), telkens met de labels (rood, geel, roze) naar boven gericht.
- Vraag elke deelnemer om 1 of 2 kaartjes te kiezen die ze herkennen uit hun praktijk, maar om ze nog niet om te draaien
- Bespreek in kleine groepjes of duo's de reflectievragen die erbij horen.
- Lees na het groepsgesprek volgende pagina en bekijk de reflectievragen.

GROEPSGESPREK

Het groepsgesprek vormt een sleutelmoment waarin persoonlijke reflectie overgaat in **collectief leren**. Om dit te stimuleren, kunnen volgende vragen richtinggevend zijn.

Denkvragen na het uitkiezen, herkenningskaarten nog niet omdraaien:

- Waarop werd je keuze gebaseerd?
- Wat zegt deze situatie over hoe we met ouders omgaan?
- Welk gevoel roept dit op bij jou?
- Hoe zou dit overkomen bij ouders?

Denkvragen na het omdraaien van de herkenningskaarten:

- Welke signalen herken je uit je eigen praktijk?
- Wat zegt dat over het onderliggende gevoel bij jou als professional?
- Wat zou je nodig hebben om dit samen met ouders bespreekbaar te maken?

OVERZICHT HERKENNINGSKAARTEN

De herkenningskaarten zijn onderverdeeld in drie thema's. Elk thema belicht een andere dimensie van micro-exclusie. Samen geven ze inzicht in waar het kan wringen in de relatie met ouders, en hoe we dat kunnen herkennen.

Communicatie die sluit in plaats van opent

Taal en toon die (onbedoeld) uitsluiting oproepen. Dit gaat over de woorden, timing, formuleringen en boodschappen die ouders krijgen. Soms lijkt het alsof communicatie duidelijk is, maar ervaren ouders het als afstandelijk, problematisch of zelfs afwijzend.

➡ **Reflectievraag:** Hoe kunnen we communicatie gebruiken om verbinding te maken in plaats van grenzen te trekken?

Systemen die ouders buiten spel zetten

Schoolse structuren en afspraken die ouders het gevoel geven dat ze geen stem hebben. Soms werkt het systeem zelf micro-exclusie in de hand: “Wie beslist? Wie is er op tijd op de hoogte? Welke ruimte is er voor inspraak?”. Zelfs met goede bedoelingen kunnen schoolprocedures leerlingen met moeilijk hanteerbaar gedrag uitsluiten.

➡ **Reflectievraag:** Hoe kunnen we onze systemen herdenken zodat ouders zich mede-eigenaar voelen van het traject?

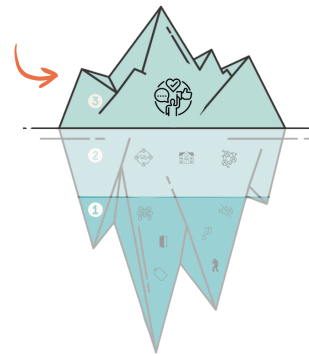
Relaties die spanningsvol worden zonder gesprek

De sfeer, verwachtingen en aannames die de relatie kleuren. Zelfs zonder woorden kunnen relaties onder spanning komen te staan. Ouders voelen wanneer ze met argwaan bekeken worden, wanneer ze “de moeilijke ouder” zijn, of wanneer hun aanwezigheid vooral functioneel is, niet welkom.

➡ **Reflectievraag:** Welke relationele patronen herkennen we in onze schoolcultuur? Hoe bouwen we actief aan vertrouwen?

3 ACTIE

KLEINE STAPPEN NAAR MEER VERBINDING

DOEL

Concrete gedragsalternatieven verkennen en vastleggen.

WERKWIJZE

- Leg de actiekaarten open (of geef ze digitaal per duo).
- Laat elke deelnemer er eentje kiezen die bij hen past of hen uitdaagt.
- Bespreek:
 - Wat spreekt je aan in deze actie?
 - Hoe zou je dit kunnen toepassen in een komende ouderinteractie?
- Beantwoord de reflectievraag op de actiekaart.

CONCRETE HANDVATTEN VOOR VERBINDEND HANDELEN

- Zorg voor uitnodigende taal in plaats van defensieve taal.
- Bespreek gedrag vanuit gezamenlijke zorg i.p.v. schuld of verantwoordelijkheid.
- Vraag aan ouders: "Hoe ervaart u dit als ouder?" / "Wat zou voor u helpend zijn?"
- Werk met het motto: "We zoeken het niet bij jou, maar met jou."

Actiekaart 1 – "Niet voor ouders denken, maar met ouders spreken"

Situatie: In het leerlingoverleg beslist het team om extra maatregelen te nemen voor een leerling. De ouder wordt nadien geïnformeerd via e-mail.

Actie: Nodig ouders vooraf uit aan tafel, al is het maar kort:
"We willen graag samen nadenken hoe we het kunnen aanpakken. Wanneer zou het voor u passen om even mee te denken?"

Reflectievraag: Wanneer heb ik voor het laatst écht mét een ouder nagedacht, in plaats van iets kant-en-klaars te presenteren?

Actiekaart 2 – "Van signaleren naar samen zoeken"

Situatie: Een leerling toont herhaald grensoverschrijdend gedrag in de klas. De leerkracht wil dit aankaarten bij de ouder.

Actie: Begin het gesprek met gedeelde bezorgdheid en openheid:
"We merken dat het lastig loopt voor uw kind. Ik ben benieuwd hoe u het ervaart, en wat voor hem/haar zou kunnen helpen."

Reflectievraag: Gebruik ik gesprekken om iets over te brengen of om iets te begrijpen?

Actiekaart 3 – "Toon dat je de ouder ziet als expert in hun kind"

Situatie: Een ouder geeft aan dat het gedrag van hun kind thuis anders is dan op school.

Actie: Neem die kennis serieus en werk ermee:
"Dat is interessant om te horen. Wat werkt er thuis dat wij misschien ook kunnen proberen?"

Reflectievraag: Wanneer heb ik voor het laatst iets geleerd van een ouder?

Actiekaart 4 – "Verleg de focus van probleem naar perspectief"

Situatie: De school wil ingrijpen omdat het gedrag 'onhoudbaar' is geworden.

Actie: Gebruik verbindende taal en zoek samen naar lichtpunten:
"We zien dat het nu moeilijk loopt. Wat zou voor u en voor ons een eerste haalbare stap zijn naar meer rust?"

Reflectievraag: Benoem ik vooral wat misgaat, of ook wat mogelijk is?

Actiekaart 5 – "Maak ruimte voor het verhaal van ouders"

Situatie: Een ouder lijkt geïrriteerd of gesloten tijdens een gesprek.

Actie: Stel een open vraag zonder oordeel:

"Ik merk wat spanning – dat is begrijpelijk. Wilt u vertellen hoe u dit ervaart?"

Reflectievraag: Hoe creëer ik ruimte voor emoties zonder meteen te willen oplossen?

Actiekaart 6 – "Kleine gebaren, groot verschil"

Situatie: Er is (weer) moeilijk gedrag, maar geen crisismoment.

Actie: Leg de nadruk op de talenten van het kind. Stuur een korte positieve update naar ouders:

"Vandaag heeft je kind een ander kind geholpen met een toren bouwen. Dat wou ik even laten weten."

Reflectievraag: Wanneer was de laatste keer dat ik iets positiefs deelde met ouders?

AFSLUITEND TEAMAFSPRAKEN & VERVOLG

DOEL

Het afrondende deel van de reflectiesessie heeft als doel om:

- inzichten te benoemen en verankeren,
- mogelijke spanningen of vragen op teamniveau bespreekbaar te maken,
- concrete stappen te formuleren richting duurzame verandering in houding, communicatie of beleid.

Zo wordt de reflectie niet enkel een los moment, maar een **bouwsteen in een groeiproses**.

WERKWIJZE

- **Rondje van inzichten**
 - Laat elke deelnemer één inzicht of betekenisvolle gedachte delen uit de sessie. Dat kan op post-it's, een bord of via een kort woord.
- **Teamreflectie** aan de hand van vragen:
 - Welke inzichten willen we als team vasthouden?
 - Wat vraagt verder gesprek, opvolging of vertaling in beleid?
 - Kan dit traject een plek krijgen in ons zorgbeleid, ouderbetrokkenheid of schoolontwikkeling?
- Formuleer **kleine vervolgacties**, denk aan:
 - Een intentiekaartje: “Wat wil ik de komende maand anders doen in contact met ouders?”
 - Een teamafpraak: “Bij elk oudercontact nemen we 1 minuut om positieve signalen te benoemen.”
- **Kies een vervolgmoment**
 - Plan (indien mogelijk) een opvolging in binnen enkele weken of maanden
 - Doel: een herbespreking, een verdieping per thema, of een terugkoppeling in een breder overleg.

TOT SLOT BEDANKT

Volgende tekst kan door de begeleider voorgelezen worden aan het team.

DANK JULLIE WEL OM MET DEZE TOOL AAN DE SLAG TE GAAN!

Reflecteren over micro-exclusie vraagt moed, openheid en de bereidheid om naar jezelf te kijken. Dat is niet vanzelfsprekend. Het raakt vaak aan wat we precies willen vermijden: het gevoel tekort te schieten, of onbedoeld iets te hebben veroorzaakt. Toch is dit precies waar professionele groei begint: niet in perfectie, maar in het durven zien en het willen bijsturen.

Neem vandaag dus niet alleen de scherpste van bepaalde inzichten mee, maar ook volgende punten.

Verbinding ontstaat in kleine bewegingen

Een andere zin, een open vraag, een minuutje extra luisteren, een gebaar dat laat voelen: “Ik sta naast jou, niet tegenover jou”. Dat is geen grote verandering, maar een reeks van kleine keuzes die samen het verschil maken.

Verandering is een proces van lange adem

Het doel is niet perfectie, maar wel blijven proberen, bijsturen en volhouden. Een proces stap voor stap, met zowel ouders als collega's.

Een team groeit niet in één sessie, maar in herhaling

Zie dit moment niet als afsluitpunt, maar als beginpunt. Elk gesprek dat hieruit voortkomt, elke vraag die blijft nazinderen, is een teken dat jullie als team in beweging zijn.

Erkenning

“Dank om de moed, de eerlijkheid en het vertrouwen om hiernaar te kijken. Dit werk doet ertoe voor ouders, voor kinderen én voor jullie als professionals.”

EXTRA INSPIRATIE - TOEVOEGINGEN

Videos - te bekijken via de QR-codes of linken eronder

[Excludes als opstap tot verandering](#)

[Wat hebben we te doen?](#)

[Veel excludes, weinig kansen](#)

[Excludes maken ouders kwetsbaar](#)

Tool rond verbindend overleg met alle betrokken partners - raad te plegen via de QR-code of link eronder

[Tool verbindend overleg](#)

BIJLAGE 1
MICROVERHALEN

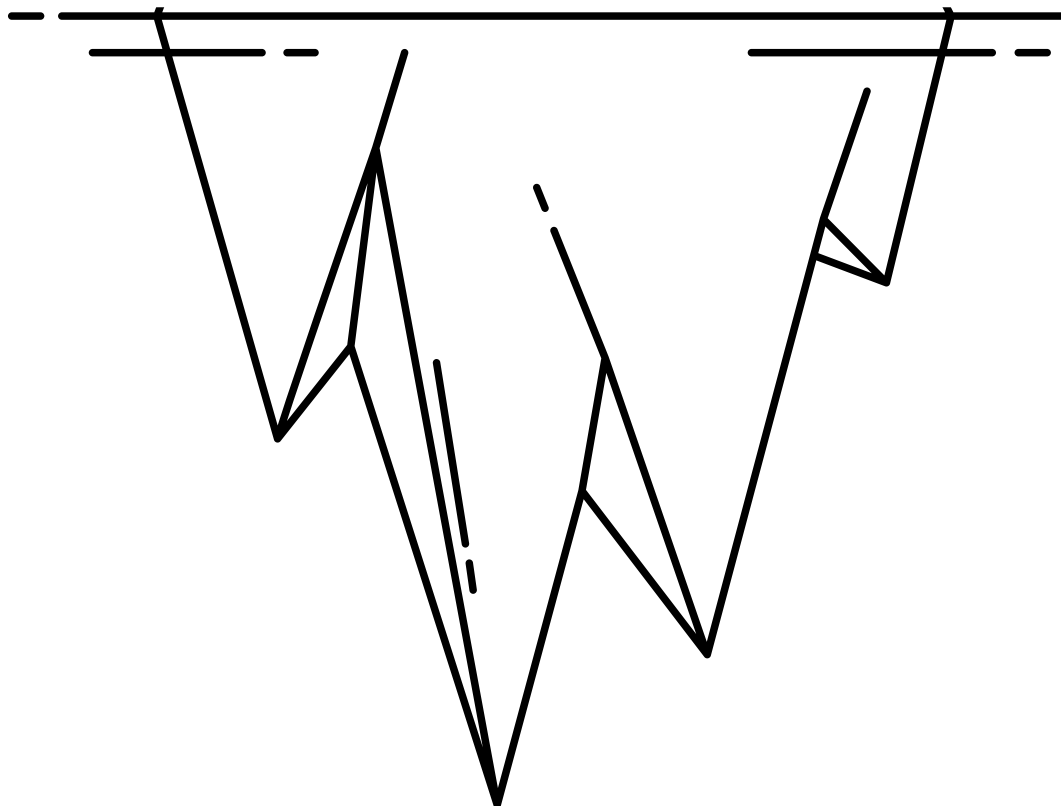

We werden monddood gemaakt

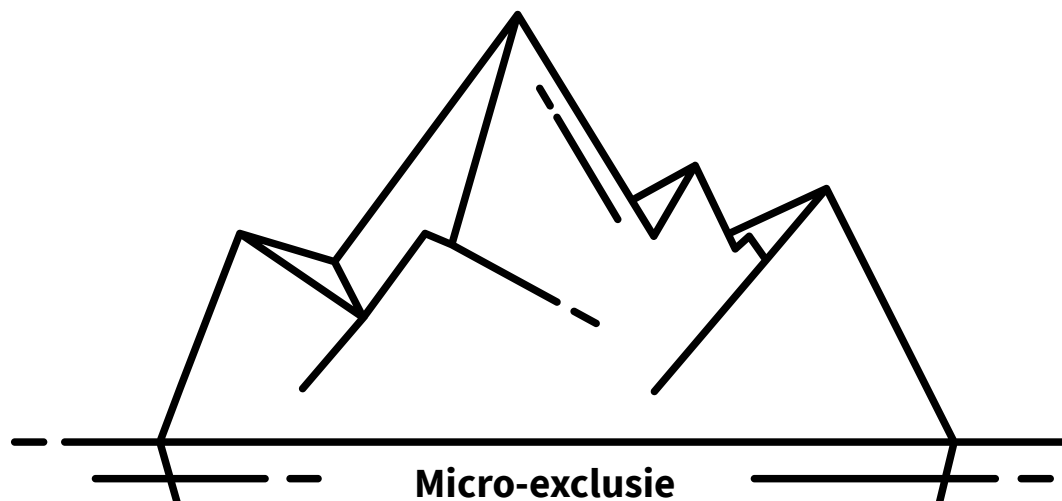
Het verhaal van de ouder

“Ik had een powerpoint voorbereid over ADHD om mee te geven aan de school. Maar de directie zei: ‘Mevrouw, u hoeft mij niks te vertellen, onze leerkrachten weten wat dat is.’ Ik voelde me niet erkend in mijn expertise als ervaringsdeskundige. Alsof onze ervaring als ouders niet telt.”

We werden monddood gemaakt

De ouder wordt subtiel **buitengesloten** uit het partnerschap rond het kind doordat hun / ervaringskennis wordt genegeerd en ontmoedigd. Hun rol wordt **gereduceerd tot toeschouwer** in plaats van volwaardige partner.

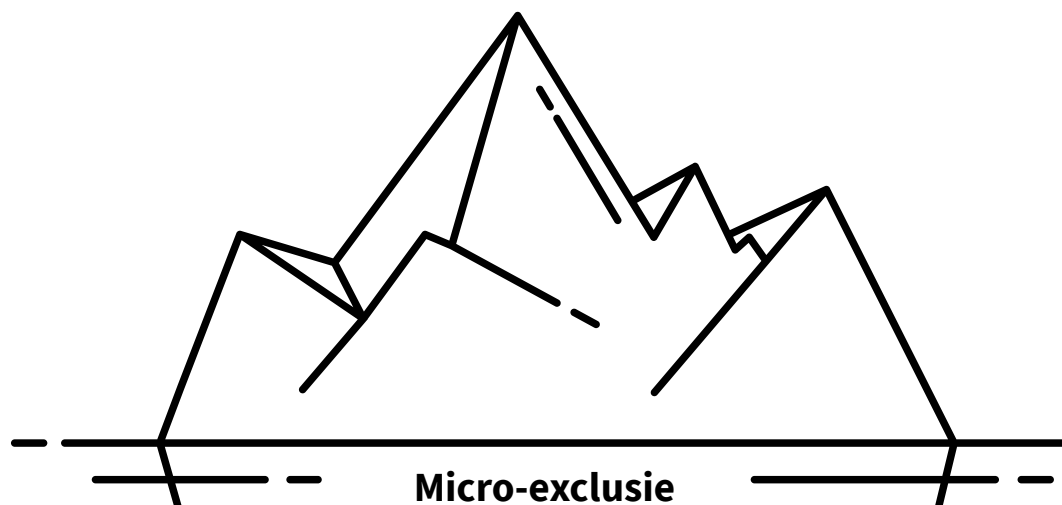
Hij werd buitengezet nog vóór de les begon

Het verhaal van de ouder ↗

“Mijn zoon werd soms al voor de les startte uit de klas gezet, omdat hij zogezegd toch weer lastig zou worden. Alsof men al had beslist dat hij zou falen.”

Hij werd buitengezet nog vóór de les begon

Het kind wordt **preventief uitgesloten op basis van een negatieve verwachting**, zonder dat er op dat moment sprake is van storend gedrag. Hierdoor wordt hij kansen op deelname ontnomen en als ‘probleem’ behandeld nog voor hij iets gedaan heeft. De ouder voelt dat er **geen vertrouwen is in het kind** en dat het systeem al op voorhand uitsluit in plaats van ondersteunt.

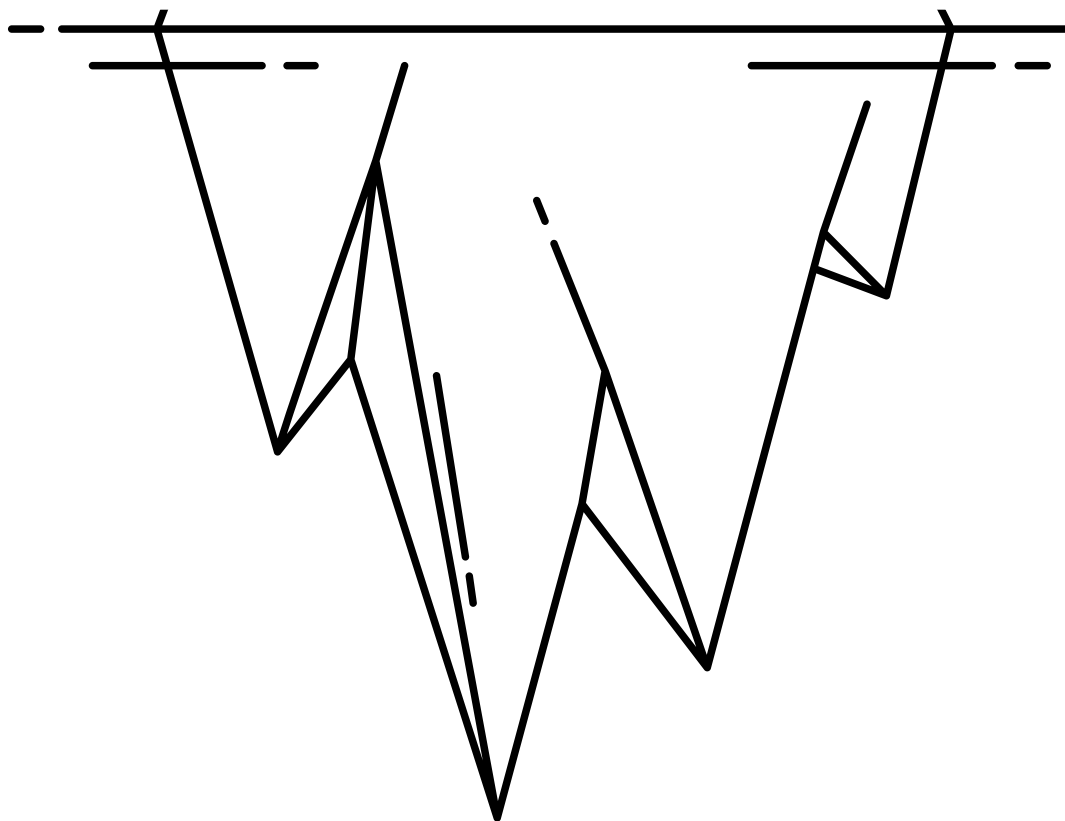

Ze hadden hun oordeel al klaar kt

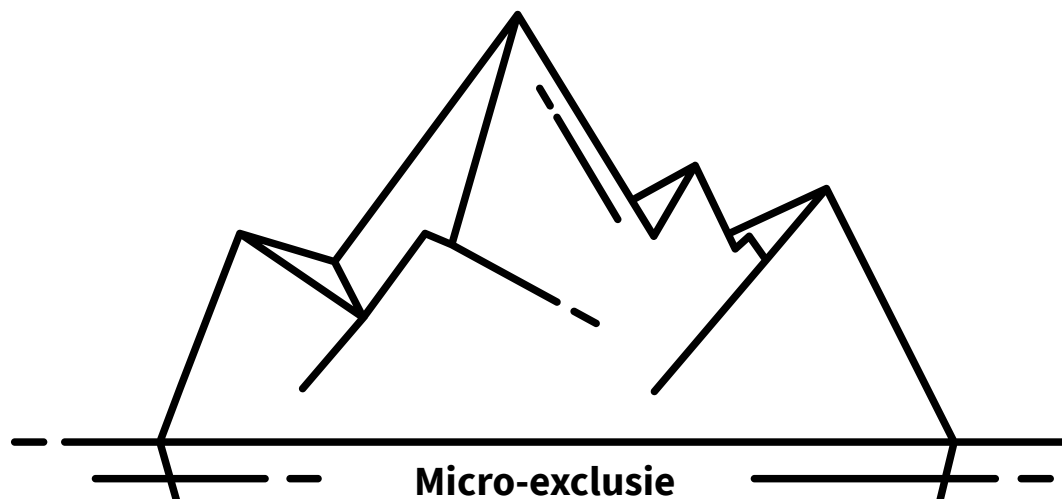
Het verhaal van de ouder

“De school belde me: ‘Uw zoon heeft een leerkracht bedreigd.’
Maar pas na veel aandringen bleek dat hij gewoon zat te spelen
met zijn schaar in de klas. Hij kreeg toch strafstudie. De leerkracht
gaf toe dat ze fout zat, maar de gevolgen bleven.”

Ze hadden hun oordeel al klaar

De school handelt vanuit een **vooringenomen oordeel** zonder eerst de situatie grondig te onderzoeken.

Hierdoor wordt het kind meteen als bedreigend bestempeld, wat leidt tot straf, zelfs nadat blijkt dat er geen sprake was van agressie. **De stem van de ouder**

wordt pas na aandringen gehoord, en zelfs na erkenning van de fout blijven de **negatieve gevolgen voor het kind bestaan**. Dit ondermijnt het vertrouwen en bevestigt een **eenzijdige machtspositie** van de

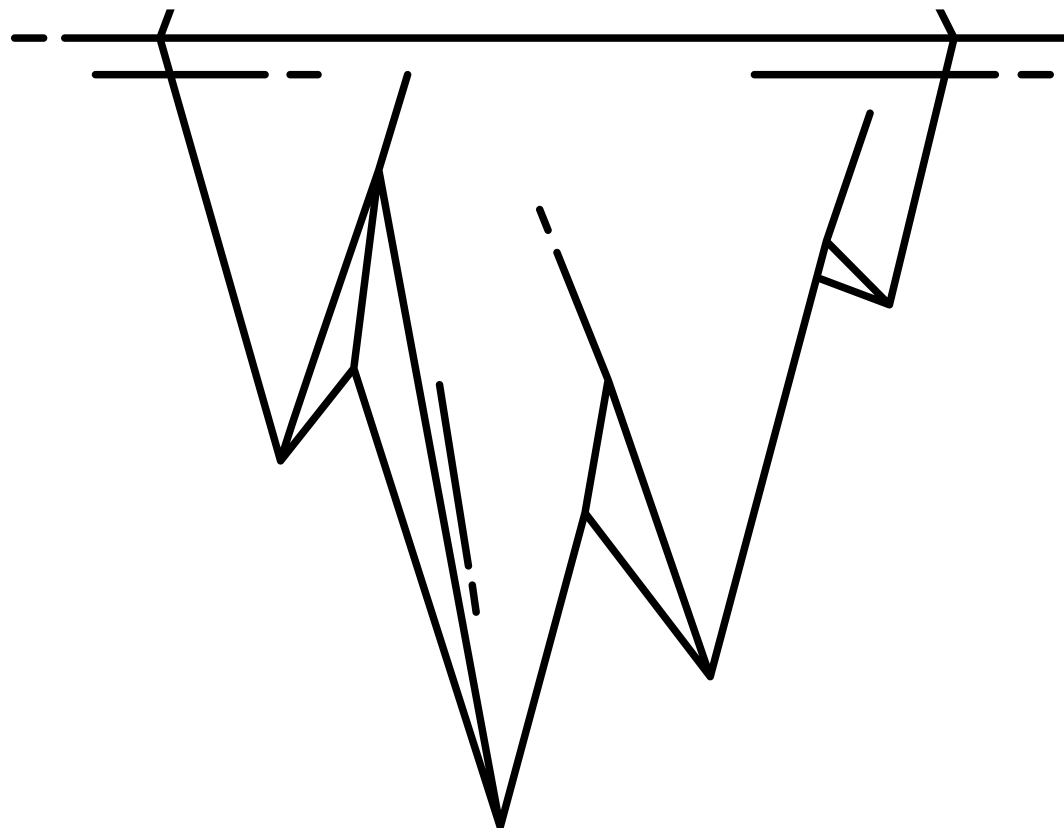

Zijn gedrag werd problematisch gemaakt, niet begrepen

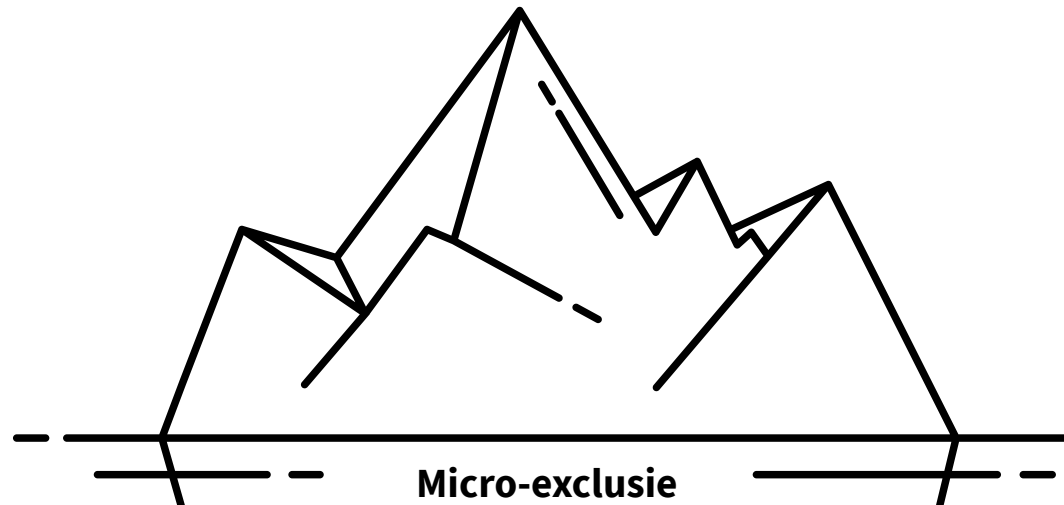
Het verhaal van de ouder ↗

“Mijn zoon is impulsief, geen gedragsgestoord kind.
Maar de school bleef op zijn vel zitten. Ik voelde: als ze
zo doorgaan, wordt hij gedragsgestoord gemaakt.”

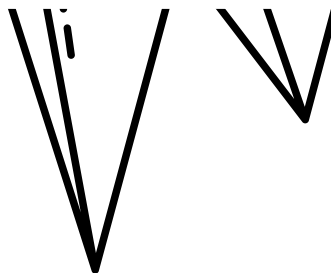

Zijn gedrag werd problematisch gemaakt, niet begrepen

Het gedrag van het kind wordt voortdurend als problematisch bestempeld, zonder te proberen het te begrijpen in context of te kijken naar / onderliggende noden. In plaats van ondersteuning te bieden, legt de school een **stigmatiserend label** op, waardoor het kind vervreemdt van de groep én van zichzelf. Dit draagt bij aan een zelfbeeld waarin het kind zich als 'probleem' gaat zien.

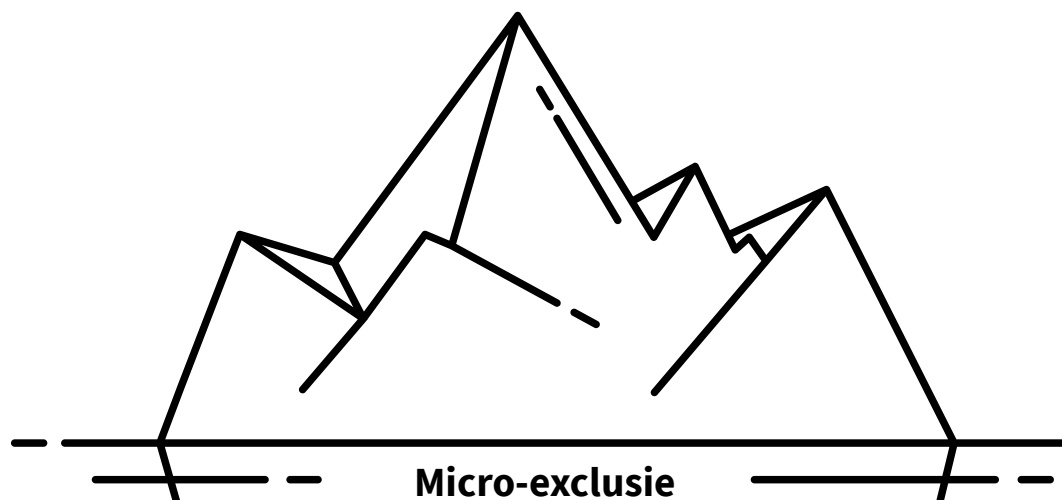
De angst om elke dag wéér gebeld te worden

Het verhaal van de ouder ↗

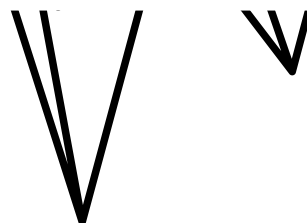
“De angst bleef. Elke dag dacht ik: oei, zou het vandaag goed gegaan zijn? Want één moment van gedrag en het is weer prijs.”

De angst om elke dag wéér gebeld te worden

De voortdurende dreiging van negatieve communicatie zorgt ervoor dat de ouder in **een staat van angst** leeft en zich **niet als gelijkwaardige partner** voelt, maar als een **verdachte of waarschuwingspunt**. De schoolbenadering focust op het signaleren van probleemgedrag in plaats van op samenwerking of vertrouwen, waardoor de ouder zich buitengesloten voelt uit het normale, positieve schoolcontact dat andere ouders wél ervaren.

Ik begon te twijfelen aan mezelf als moeder

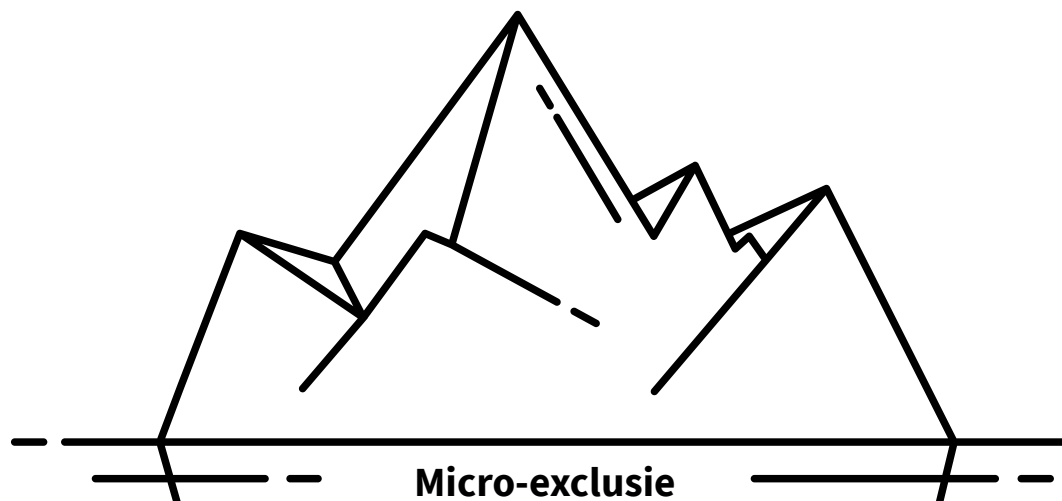
Het verhaal van de ouder

“Na dat oudergesprek dacht ik: zie ik mijn kind verkeerd?
Ik vroeg het zelfs aan mijn beste vriendin: is er iets mis met
het gedrag van mijn zoon? Ik begon alles in vraag te
stellen. En ik dacht: ligt het aan mij? Heb ik iets gemist?
Ben ik een naïeve moeder?”

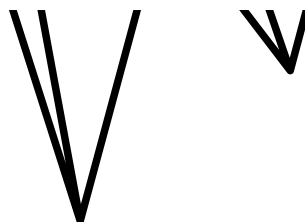

Ik begon te twijfelen aan mezelf als moeder

In het oudergesprek wordt het perspectief van de moeder zo sterk terzijde geschoven of ondermijnd dat ze gaat **twijfelen aan haar eigen waarneming, oordeel en ouderschap**. Er is geen erkenning van haar betrokkenheid of kennis van haar kind, waardoor ze zich emotioneel geïsoleerd voelt. De school heeft haar niet ondersteund, maar haar **onzekerheid vergroot** – een subtiele maar ingrijpende vorm van uitsluiting.

BIJLAGE 2

HERKENNINGSKAARTEN

"We hebben alles al
geprobeerd."

Communicatie
die sluit
in plaats van
opent

"We bellen alleen als
het echt niet anders
kan."

Communicatie
die sluit
in plaats van
opent

"We verwachten dat
het gedrag thuis ook
wordt aangepakt."

Communicatie
die sluit
in plaats van
opent

"We willen in het
belang van de groep
handelen."

Communicatie
die sluit
in plaats van
opent

Wat voelt de ouder?

'De oorzaak ligt bij mij.'

Wat hoort de ouder?

'Jouw kind hoort er eigenlijk niet bij.'

Wat hoort de ouder?

'Het probleem ligt nu bij jou.'

Wat ervaart de ouder?

'Ik ben pas nodig bij crisis.'

Systemen die ouders buiten spel zetten

Verslagen gaan meer over het kind dan over samenwerking

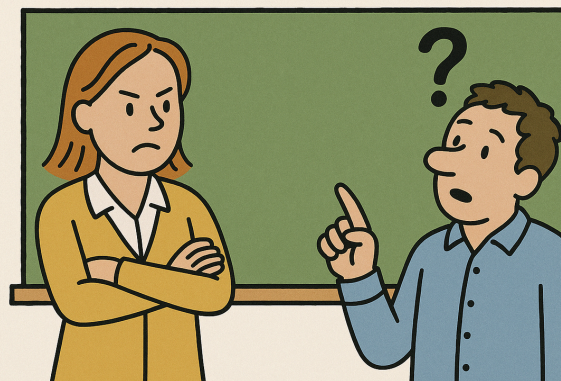
Systemen die ouders buiten spel zetten

Professionals beslissen over aanpassingen zonder overleg met ouders

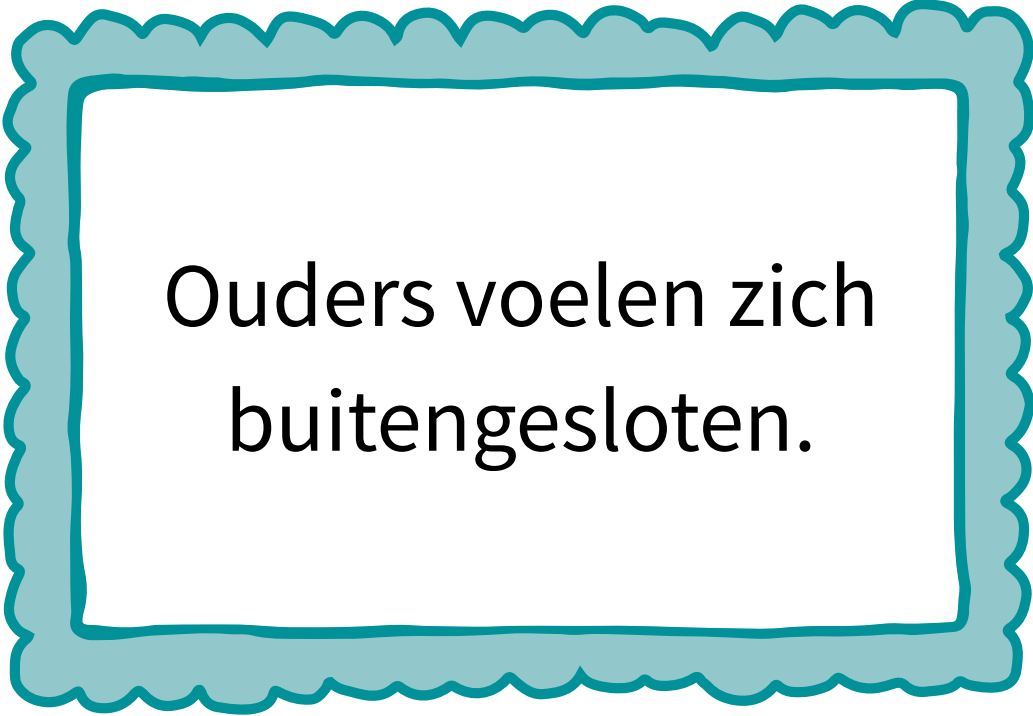

Systemen die ouders buiten spel zetten

We noemen ouders 'moeilijk' als ze kritische vragen stellen

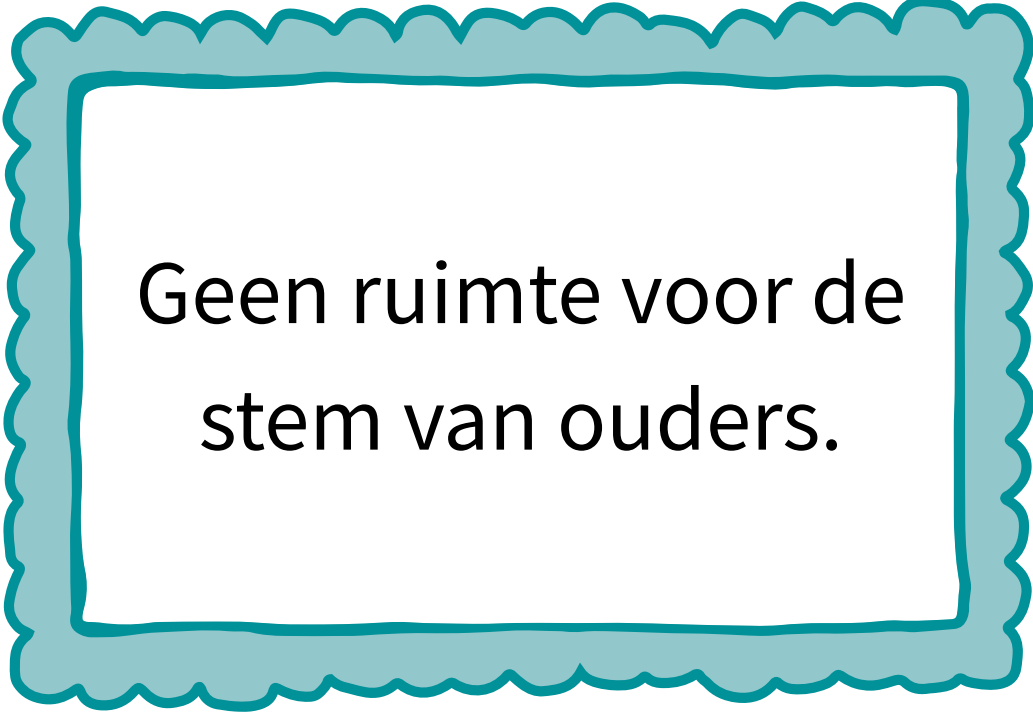
Systemen die ouders buiten spel zetten

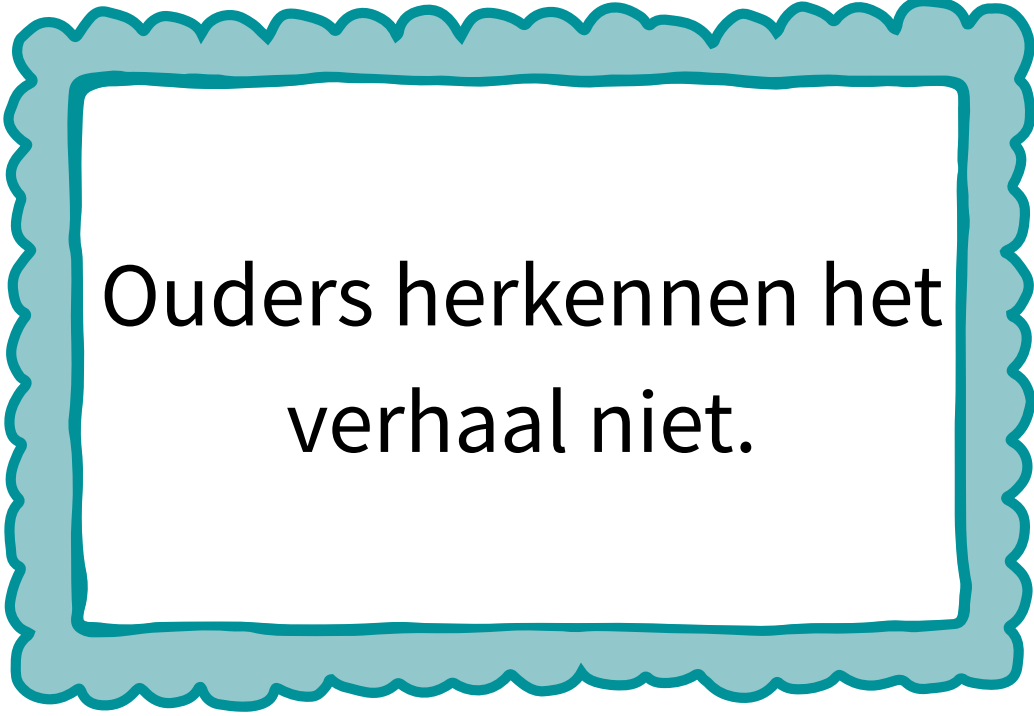
Ouders voelen zich
buitengesloten.

Een signaal van
breuk in de
vertrouwensrelatie.

Geen ruimte voor de
stem van ouders.

Ouders herkennen het
verhaal niet.

"Ik word zo vaak gevraagd voor overleg dat het voelt alsof ik voortdurend iets moet rechtzetten."

Relaties die spanningsvol worden zonder gesprek

We vermijden bepaalde ouders omdat het 'altijd moeilijk' loopt.

Relaties die spanningsvol worden zonder gesprek

"Het is alsof ik al iets fout doe nog voor ik iets gezegd heb aan de schoolpoort."

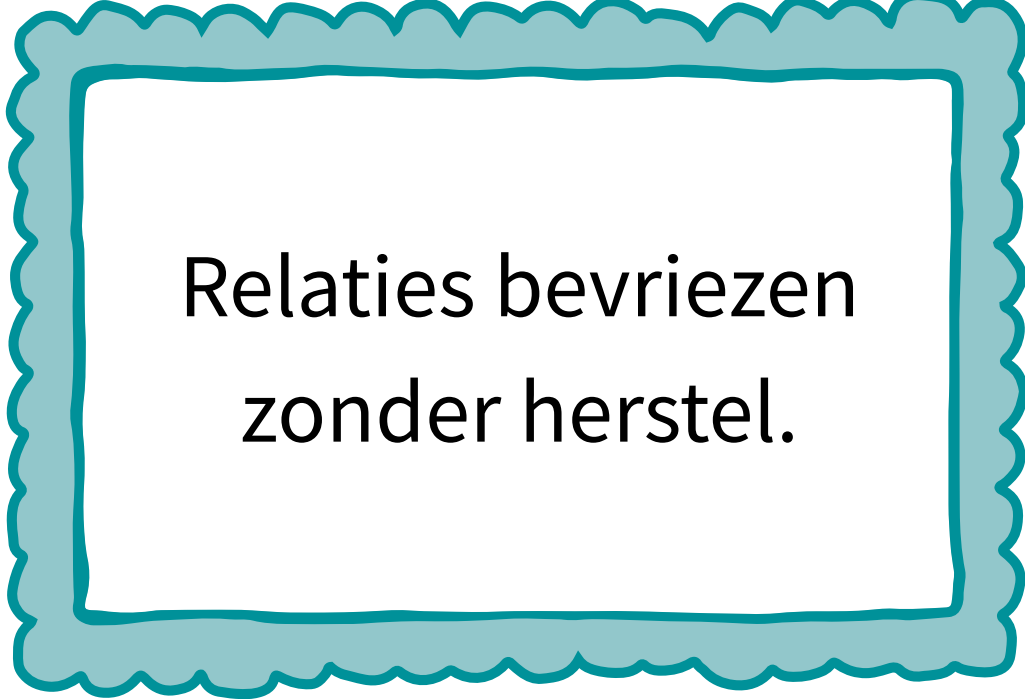
Relaties die spanningsvol worden zonder gesprek

"Er wordt van alles over mijn kind besproken, maar ik zit nooit aan tafel."

Relaties die spanningsvol worden zonder gesprek

Betrokkenheid voelt
als controle.

Relaties bevroren
zonder herstel.

Een sfeer van
ongemak.

Ouders missen
inspraak.

BIJLAGE 3

ACTIEKAARTEN

“NIET VOOR OUDERS DENKEN, MAAR MET OUDERS SPREKEN”

In het leerlingoverleg beslist het team om extra maatregelen te nemen voor een leerling. De ouder wordt nadien geïnformeerd via e-mail.

Verbindende actie: Nodig ouders vooraf uit aan tafel, al is het maar kort: "We willen graag samen nadenken hoe we het kunnen aanpakken. Wanneer zou het voor u passen om even mee te denken?"

Reflectievraag: Wanneer heb ik voor het laatst écht mét een ouder nagedacht, in plaats van iets kant-en-klaars te presenteren?

“VAN SIGNALEREN NAAR SAMEN ZOEKEN”

Een leerling toont herhaald grensoverschrijdend gedrag in de klas. De leerkracht wil dit aankaarten bij de ouder.

Verbindende actie: Begin het gesprek met gedeelde bezorgdheid en openheid: "We merken dat het lastig loopt voor uw kind. Ik ben benieuwd hoe u het ervaart, en wat voor hem/haar zou kunnen helpen."

Reflectievraag: Gebruik ik gesprekken om iets over te brengen of om iets te begrijpen?

“TOON DAT JE DE OUDER ZIET ALS EXPERT IN HUN KIND”

Een ouder geeft aan dat het gedrag van hun kind thuis anders is dan op school.

Verbindende actie: Neem die kennis serieus en werk ermee: "Dat is interessant om te horen. Wat werkt er thuis dat wij misschien ook kunnen proberen?"

Reflectievraag: Wanneer heb ik voor het laatst iets geleerd van een ouder?

“VERLEG DE FOCUS VAN PROBLEEM NAAR PERSPECTIEF ”

De school wil ingrijpen omdat het gedrag 'onhoudbaar' is geworden.

Verbindende actie: Gebruik verbindende taal en zoek samen naar lichtpunten: "We zien dat het nu moeilijk loopt. Wat zou voor u en voor ons een eerste haalbare stap zijn naar meer rust?"

Reflectievraag: Benoem ik vooral wat misgaat, of ook wat mogelijk is?

“MAAK RUIMTE VOOR HET VERHAAL VAN OUDERS”

Een ouder lijkt geïrriteerd of gesloten tijdens een gesprek.

Verbindende actie: Stel een open vraag zonder oordeel: "Ik merk wat spanning – dat is begrijpelijk. Wilt u vertellen hoe u dit ervaart?"

Reflectievraag: Hoe creëer ik ruimte voor emoties zonder meteen te willen oplossen?

“KLEINE GEBAREN, GROOT VERSCHIL”

Er is (weer) moeilijk gedrag, maar geen crisismoment.

Verbindende actie: Leg de nadruk op de talenten van het kind. Stuur een korte positieve update naar ouders: "Vandaag heeft je kind een ander kind geholpen met een toren bouwen. Dat wou ik even laten weten."

Reflectievraag: Wanneer was de laatste keer dat ik iets positiefs deelde met ouders?

**VOOR VERDERE INFORMATIE KAN JE
OOK STEEDS EEN KIJKJE NEMEN OP
ONZE VERSCHILLENDE KANALEN**

www.oudersvoorinclusie.be

www.facebook.com/oudersvoorinclusie

[Ouders voor inclusie](#)

Contact

info@oudersvoorinclusie.be

[https://oudersvoorinclusie.be/startpagina/
contact/](https://oudersvoorinclusie.be/startpagina/contact/)